

Закінчився Чемпіонат України серед юніорів з пішохідного туризму, а з ним фактично закрито сезон так званих змагань з техніки туризму на високому рівні. Можливо проаналізувати що вдалось, що ні. Оскільки на Чемпіонаті та Кубку України я був головним суддею, а на студентських та юніорських змаганнях суддею-інспектором, то маю таку можливість. Правда, для детального аналізу часу не вистачає, тому пропоную тільки окремі думки з приводу змагань.

Кількість команд.

На різних змаганнях вона дуже різна. На Кубку команд всього 7, з них 3 херсонські. Чи Кубок не користується популярністю, чи терміни або місце проведення вибрані не правильно. За перше свідчить той факт, що після відміни в ЕСКУ можливості отримання звання майстра спорту на Кубку, змагання на Кубок або не плануються, або зриваються.

На Чемпіонаті проблема інша, суддям довелося пристосовувати дистанції і програму проведення під 25 команд (саме стільки підтвердили спочатку свою участь в змаганнях), що на дистанціях 5 класу дуже не просто. На жаль, територіальні осередки ніяк не відреагували на пропозицію Київської федерації по проведенню зональних змагань. А виходів без зональних змагань 2- або обмежувати кількість команд від регіону, або проводити кваліфікацію прямо на змаганнях

Такий же дисбаланс і в порівнянні студентських та юніорських змагань 10 команд студентів та 26 юніорів. Я чекав, що студентських команд буде трохи менше, але не на стільки ж! Ця цифра свідчить проте, що більшість Центрів туризму, ще не сприйняли наказ Міністерства освіти та науки як керівництво до дії по роботі зі студентською молоддю. Можна привести парадоксальні факти - на дорослому Чемпіонаті виступає єдина команда, яка заявлена як команда ВУЗУ, з Сум, але на студентських змаганнях команди з регіону не має чи відсутність команди такого міцного студентського клубу як

КПІ. Нажаль, стало правилом, що команди, які підтверджували участь в змаганнях, а потім з якихось причин не можуть приїхати на них, не вважають за потрібне попередити організаторів про це. (Єдине приємне виключення Федерація Криму).

Роль апеляційного журі.

На Кубку було без роботи, на всіх інших змаганнях протести в апеляційне журі поступили. Я багато разів був суддею-інспектором, а значить і головою апеляційного журі, як правило, основна робота стосувалась першої посади, на юніорському чемпіонаті, в перше, апеляційне журі віднімало не менше часу, і значно більше нервів. Кидається в очі бажання представників команд боротися будь-якої ціною, і окремі протести тримаються тільки на такому бажанні. В Правилах однозначно визначено, що пропуск КП - це зняття з дистанції, звернення в ГСК, протест на журі і довгий розбір журі - все це свідчить про наш правовий нігілізм. Або протест на штраф за втрату спорядження з аргументом, що втратили після фінішу, хоча цей штраф і фіксується після закінчення етапу (додатковий аргумент представника - та ми ж третє місце втратимо із-за цього). З того ж ряду протести на візуальні штрафи, але ж члени журі сиділи на ГСК і слухали ті ж самі пояснення, що і головний суддя, який прийняв рішення по протесту. Нові Правила поставили апеляційне журі в роль верховного судді, бо його рішення обов'язкові для головного судді. Це створює багато проблем, в т.ч. і психологічного плану. Як на мене, краще було б щоб журі було дорадчим органом. Тим більше, що помилкове (з точки зору журі) відхилення протесту журі виправляє, а помилкове задоволення протесту змінити не може.

Постановка дистанцій.

Найбільш дискусійним стало проведення довгих дистанцій паралельно в два дні. Здавалось протоколи свідчать, що команди попали в нерівні умови (трійка призерів змінилася повністю), але з іншого боку - призер змагань в загальному заліку Київ -1 на другий день посів гірше місце, ніж в перший, вже 4 місце на обох дистанціях посіли команди, які виступали на них в перший день. Говорять що команди в вечорі отримали додаткову інформацію від сусідів, так це просто недолік роботи ГСК, що команди в перший день знали не всю інформацію (особливо стосується довжини етапів). До речі тільки одна команда спробувала скористатися інформацією, що КП стоїть неправильно. Як вже казав, основне, що могло вплинути на хід боротьби те, що співпадало місце орієнтування зв'язок, і зовсім не зрозуміло нащо було 2 однакових азимуту в кінці дистанцій. Не потрібна була й третя гілка на етапах, що привело до скорочення довжин етапів. Саме суттєвий недолік, це необхідність мати величезну кількість суддів., щоб

забезпечити дві бригади на 2 гілках на двох дистанціях одночасно. Цікаво порівняти крос-походи на всіх змаганнях - на Кубку він найбільш не традиційний, більш схожий на мультигонку, спочатку треба взяти 6 з 12 КП, і тільки потім в будь-якому порядку пройти ВСІ технічні етапи, і результат включає в себе час проходження дистанції. На трьох інших змаганнях кроси більш традиційні, але роль орієнтування різко відрізняється –

1. на дорослому Чемпіонаті дуже багато КП, до того ж треба ділитися на 3 зв'язки, тобто необхідно мати в команді 3 надійних орієнтувальників та ще й пропуск КП означає зняття з дистанції

2. на студентському настільки просте, та ще й при не жорсткому графіку, що жодна команда не отримала штрафів на етапах орієнтування

3. на юніорському КП різного рівня, жорсткий графік раллі, і вже тільки одна команда взяла всі КП, і у всіх команд зразу видно рівень вмінь орієнтувальників.

Смуга перешкод на Кубку вимагала точного тактичного розрахунку ще перед стартом, бо команда мала визначити місця старту кожного учасника(а далі треба було пройти дистанцію по колу). Так команда Києва прогала ще до старту, бо учасники змушені були стояти чекаючи, поки їх попередники звільнять етап.

Практично однакові дистанції у студентів та юніорів на смузі перешкод підкреслили, яку роль грає суддівське обмеження часу, у студентів заданий час не порушувався, тобто результати більш об'єктивні, при 26 командах у юніорів без жорсткого заданого часу було не обійтися, тому логіка боротьби дещо порушена (звичайно це не стосується команд, які проходили пункти контролю часу з великим запасом). Бажання мати єдиний протокол на цій дистанції привело до появи виносного етапу спуска для всіх команд, що на мій погляд недоцільно і створювало додаткові незручності. А як сварились на цей етап команди, які втратили або майже втратили призове місце...

Безумовно для студентів треба ставити дистанції п'ятого класу., рівень команд це не просто дозволяє, а вимагає.

Якість суддівства.

Проблема вічна, як самі змагання. Якщо на Чемпіонаті світу з футболу, де судять професіонали за величезні гроші, є безліч нарікань на якість суддівства, що ж говорити про людей, які залучаються до суддівства час від часу. Як на мене, найменше проблем було на Кубку, чому сприяв семінар з майже з повним складом суддівського корпусу і наявність одного підходу до трактовки різних ситуацій. Найбільше проблем з так званими «зубрами суддівства», вони судять не за документами, а за власними переконаннями. Хоча на всіх заходах в папках суддів лежали докладні описи етапів з Настанов, багато хто лінувався ознайомитися з документом, не те що розібратися в них.

З іншого боку, мене завжди дратують чутки та бажання пояснити свою поразку роботою суддів або не правильною поведінкою суперників. «Дерева потерті, тут господарі тренувались», «вони до себе чемпіонат запросили, щоб суддів своїх поставити», «у них рації, їм судді інформацію передають»- три схожих фрази про РІЗНІ змагання цього року, а підтекст один – ми сильні, але нас засудили, а їм допомогли. (Дивись старий скетч Вечірнього кварталу про конкурс танців). Деякі тренери не стримувались, і висловлювали свою точку зору про ступінь дебільності або продажності конкретного судді прямо на людях. Тим самим формують у своїх вихованців не правильно установку - поразки пояснювати необ'єктивністю суддів, а не власними прорахунками. Хочеться порадити: Шукайте причини в собі та будьте на голову вище інших і ніхто вас не переможе.

Настанови.

Звичайно змагання показали певні недоліки Настанов. Перше стосуються контрольних вузлів, на цей недолік Левінець вказував зразу ж після прийняття документу (краще б до того). Друге – необхідно чітко визначити як фіксувати себе на різних етапах, на двох змаганнях Головні судді відхиляти протест з цього приводу, а апеляційне журі дорослого Чемпіонату один з них задовольнив, тобто можлива зовсім різна трактовка вимоги.

Третє – виникла думка про необхідність супроводження безпосередньо учасника, а не його перильного карабіну.

Зафіксовані і декілька інших неоднозначних визначень, але в цілому, протестів пов'язаних з неоднозначністю Настанов було мало, що не виключає необхідності удосконалення Настанов. В першу чергу, необхідно всі окомірні штрафи віднести до попереджувальних.

Поруч з тим, часто проблеми виникали, коли чомусь вирішували відхилитися від вимог документів або логіки. Фініш по звільненню спорядженням опори, а не перетинанню контрольної(фінішної) лінії, дозвіл волочити мотузки, обов'язкова постановка на самостраховку в безпечній зоні, обов'язкове взяття глухого КП, яке стояло по лінії основного руху, вхід-вихід на етап через вузьку воронку все це сприяло створенню неоднозначних ситуацій, а потім протестам на ГСК, а потім на апеляційне журі.

Рівень команд.

На передодні дитячих змагань один представників сказав, що його команда претендує на призове місце, і дуже здивувався питанню «А в яких змаганнях ви брали участь?». Довелось йому пояснити що з досвідом участі тільки в обласних змаганнях претендувати на призові місця практично неможливо, дай бог хоча б в першу десятку попасти, та й то навряд чи. Рівень конкуренції на всіх змаганнях (крім Кубку, який беззаперечно на всіх дистанціях виграв Миколаїв) був дуже високий. На дорослому Чемпіонаті та на студентських змаганнях переможця, а на юніорах другого призера, виявив тільки додатковий показник пріоритету дистанції. У юніорів трійка призерів порівняно з минулим роком змінилася повністю. Змінився переможець Чемпіонату серед дорослих. Найбільш рейтингова команда Чемпіонатів дорослого та студентського не змогла пробитися в призери, хоча тут більше винна не конкуренція, а ставлення команди до спортивного режиму.

Про запеклість говорить і той факт, що два перших місця на дорослому чемпіонаті та студентському поділили одні і ті ж команди, які конкурують з перемінним успіхом ще з дитячих змагань - УДЦ та Миколаїв, дорослі чемпіони з Києва на студентські змагання зберегли склад, в Миколаєва не змогли виступати 2 лідера не студенти, але команди помінялись містами на п'єдесталі.